

INGEZONDEN.

De redactie behoudt zich voor, ter bevordering van spoedige plaatsing der stukken, zoo noodig eenige bekorting aan te brengen.

MODERN MEDIUMONDERZOEK.

Naar aanleiding van het hoofdartikel in dit *Tijdschrift* van 23 September j.l. van prof. G. VAN RIJNBERK, zou ik gaarne de volgende vraag willen stellen:

„Wat leert ons de Philosophie aangaande de „voorvragen” welke professor VAN RIJNBERK stelt? Wie kan ons hierover een bevredigend antwoord geven? — m.i. zijn deze vragen van het allerhoogste belang, en zou ik gaarne, alvorens deze vragen als onoplosbaar ter zijde te stellen, enkele ter zake deskundigen van de Philosophische faculteiten van verschillende richtingen in de gelegenheid gesteld zien hun antwoorden in dit *Tijdschrift* kenbaar te maken. Natuurlijk kort en zakelijk. Ik maak mij sterk, dat wij dan de verklaringspoging, bevat in het occultisme, niet eens van noode hebben. Waarop het aankomt is: „De waarheid, die te vinden, of meenen die gevonden te hebben, is altijd winst”, om met prof. VAN RIJNBERK te spreken.

In zijn boek „*Le merveilleux divin et le merveilleux démoniaque*”, schreef DOM. B. M. MARÉCHAUX O.S.B.: „Qu'est-ce que l'occultisme? Le mot l'indique, une doctrine et des pratiques secrètes, visant à faire renaître parmi nous les mystères du paganisme, ou plutôt de la gnose antique: . . .” — VON GEIBEL zegt:

„Glaube, dem die Tür versagt,
Steigt als Aberglaub' ins Fenster
Habt die Geister ihr verjagt,
Kommen die Gespenster.”

Leeuwarden.

J. L. A. TONELLA.

Een behandeling van het vraagstuk door wijsgeeren vindt men in KANT'S *Träume eines Geistersehers erläutert durch Träume der Metaphysik* 1766, en in SCHOPENHAUER'S *Versuch über das Geistersehen und was damit zusammenhängt*. Parerga. I. 1856. Veel wijzer wordt men niet daaruit.

G. VAN RIJNBERK.

AUTOMATISCH TEEKENEN.

NASCHRIFT.

Bij het nagaan der literatuur over VAN GOGH en TOOROP vond ik de volgende gegevens, die een waardevolle aanvulling schijnen te zijn voor de in bovengenoemd opstel uitgewerkte gedachten, te meer, daar zij van geheel anderen oorsprong zijn.

Zoo komt in de brieven van VINCENT VAN GOGH, de volgende zinsnede voor; die onomwonden een roestoestand aanduidt: „Je ne sais souvent pas, ce que je fais, travaillant presque en sonambule.” Hieraan is in verband met het voorgaande niets toe te voegen.

Wat TOOROP betreft, hij zou tijdens het ontstaan der „Drie Bruiden” de visie gehad hebben, dat hij eens een gebouw zou versieren met zijn decoratieve werken. (Dit gebeurde ook inderdaad later).

Deze lucide toestanden van de roesachtige inspiratie voeren den mensch boven en buiten zich zelf, geheel in overeenstemming met den toestand van den automatischen teekenaar. Het kenmerkende van al dit genre teekeningen is dan ook, dat zij veelal meer schijnen te geven dan het zuiver zichtbare, en meer geven dan de artist zelve weten of begrijpen kan. De kunstenaar overtreft hier letterlijk zich zelf.

Tenslotte vond ik, dat aan de fijnstyleerende en goed onderscheidenden JUST